Poštnina plačana v gotovini.

ŠTEV. 109. V LJUBLJANI, petek, 12. junija 1925. Posamezna številka Din 1·—. LETO II.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13. TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.698.

Prosvetni zakon.

Zopet nov vladni zakonski načrt, zopet dokaz njene popolne nesposobnosti, zopet dokaz njenega skrajnega partizanstva. Kakor rdeča niti se vleče skozi vse vladne zakonske načrte partizanstvo, ki je začetek in konec vse modrosti »nacionalnega« bloka.

Tiskovni zakon naj bi ubil opozicionalni tisk, zborovalni zakon naj bi onemogočil opoziciji prirejanje shodov, ravnokar izglasovani zakon o kmetijskih kreditih naj bi z državnim denarjem pridobival vladnim strankam pristaše iz kmetskih vrst, zakon o sodnikih naj bi z nestalnostjo sodnikov podvrgel justico partizanskim interesom in sedanji prosvetni zakon naj bi vpregel učiteljstvo v jarem agitacije za vladne stranke. Samo partizanstvu so posvečeni ti vladni zakonski načrti in mogli bi se vsi skupaj združiti v en sam zakon, v zakon o svetih interesih partije.

V tem oziru je zlasti odkrito šesto poglavje zakonskega načrta o osnovnih šolah, ki govori o pravicah in dolžnostih učitelja.

Člen 59. pravi, da postane začasni učitelj stalen po treh letih službe in po položitvi učiteljskega izpita. Člen 58. pa določa, da je **stalen učitelj prvih šest let premestljiv.** Z drugimi besedami se pravi to: Po devetih letih bo vsak učitelj že tako zdresiran, da bo čisto pokoren sluga vladne stranke ali pa bo s kaznimi popolnoma ubit. Člen 99. bo v ta namen posebno dobro služil, ko daje ministru pravico, da premesti učitelja brez pravice na povrnitev selitvenih stroškov. Par takih premestitev v devetih letih in mora biti zlomljen odpor tudi najbolj samozavestnega učitelja. In prilik za take kazni bo dovolj. Ker učitelj ni samo dolžan, da vrši vestno svoje dolžnosti v šoli, on mora tudi izven šole, kakor pravi člen 77., »podpirati vsako delo izven šole, ki se podvzema zaradi prosvetljenja širokih krogov v duhu tega zakona«. Duh zakona pa je določen s prvim členom sledeče: Naloga narodne osnovne šole je, da »z vzgojo mladine v duhu nacionalnega in državnega edinstva in verske strpljivosti širi prosveto...«

In ker novi prosvetni zakon naravnost blesti po svojem centralizmu, ko ima v vsaki stvari odločiti minister, ne bo mladinskim agitatorjem težko dokazati, da se je učitelj, ki se ne peha recimo za njih strankarsko »Zvezo prosvetnih društev«, izneveril svojim zakonitim dolžnostim. Prav tako pa bo tudi otročje lahko dokazati klerikalnim učiteljem, da so se pregrešili proti svoji dolžnosti širjenja verske strpljivosti, ker so izven šole agitirali za SLS, ki je po mnenju g. ministra stranka fanatizma. In prav nič se ne smemo čuditi, če bo tudi učitelj-kmetijec ali učitelj-socialist moral občutiti »dobrote« tega zakona, ker se mu bo delo za povzdig stanovske zavednosti štelo kot delo proti edinstvu naroda.

Stalnost učitelja je torej z novim zakonom popolnoma ubitá in učitelj bo mnogo bolj siguren, če se bo izven šole zanimal za partizansko delo, kakor pa če bi se pripravljal za pouk v šoli. Da bo od tega trpela šola, da mora vsled tega nastati velik razkol med šolo in domom, o tem ne more biti nobenega dvoma in zato bi morala vsa javnost z vso odločnostjo nastopiti v obrambo svobode učitelja in šole.

Zlasti pa so dolžni to storiti učitelji sami, oziroma njihove organizacije. Ljubljansko udruženje učiteljev je tudi v resnici že poslalo centralnemu odboru UJU neki sumaričen protest proti novemu prosvetnemu zakonu. Toda to niti zdaleka ne zadostuje in je tudi napačno adresirano.

Protest je poslati mladinski stranki s pristavkom, da polože takoj vsi učitelji vse funkcije v mladinski stranki, da odpovedo naročnino na vse mladinske liste, če se načrt prosvetnega zakona takoj tako ne izpremeni, da bo stalnost učiteljev zasigurana.

Samo to je prava in pozitivna pot, vsi drugi protesti pa udarec v vodo, če ne celo pesek v oči.

Stalnost učitelja mora biti obvarovana in bo tudi obvarovana, če bodo storili učitelji svojo dolžnost, **če bo UJU na svojem mestu.**

Ali pa smemo to upati?

Seja vlade.

POROČILO ANKETNE KOMISIJE SE VRNE VERIFIKACIJSKEMU ODBORU. DVA ZAKONSKA NAČRTA PAŠIĆA: ZA SPOMENIK KRALJU PETRU IN ZA PANTHEON. — ZOPET DVANAJSTINE.

Beograd, 12. junija. Na seji vlade, ki je trajala od 11. do 13.30 so razpravljali o obči politični situaciji in o komunikeju bloka narodnega sporazuma. Precizirano je bilo mišljenje vlade o verifikaciji anketiranih mandatov HSS in sporočeno radikalnemu klubu. Na seji vlade je padla odločitev in se iz formalnih razlogov vse poročilo ankete vrne verifikacijskemu odboru. Vlada je sprejela predloge dveh zakonov, katere je predlagal Pašić. To sta predloga o postavitvi spomenika kralju Petru in o zgradbi Pantheona, kamor bi se položili ostanki vseh za ujedinjenje naše države zaslužnih mož. Oba predloga bosta skoraj izdelana in izročena narodni skupščini.

Finančni minister je poročal, da je izdelal dvanajstine za mesece: avgust, september, oktober in november. Dano mu je popolno pooblastilo, da v najkrajšem času predloži narodni skupščini te dvanajstine. Najbrž bodo dvanajstine predložene skupščini že jutri ali pojutrišnjem in za nje se bo zahtevala nujnost. Ta predlog o dvanajstinah je bil sprejet potem, ko je finančni minister izjavil, da ni mogoče predložiti skupščini proračuna za prihodnje leto. Kljub temu pa naš finančni minister ve, da bo novi proračun v ravnovesju in da znaša 11.420 milijonov dinarjev.

Seja radjkalnega kluba.

PAŠIĆ PROTI DELU PARLAMENTARNE ANKETNE KOMISIJE. — RADIKALNI KLUB SE MU ŠLEPO POKORI.

Beograd, 12. junija. Popoldne ob 16.30 se je sestal radikalni klub. Seja je trajala do 18. Na njej so razpravljali izključno o stališču današnje vladne večine o priliki diskusije v plenumu skupščine o poročilu anketnega odbora.

Seji radikalnega kluba je predsedoval **Dragović**, ker je bil Ljuba Živković zadržan. Prvi je govoril **Pašić**, ki je naglašal v svojem govoru, da je skupščina anketnemu odboru podelila samo mandat, da zbere potreben materijal o anketiranih poslancih HSS glede njihove odgovornosti za vstop HRSS v seljačko internacijonalo. Anketni odbor je moral izvršiti samo to in nič drugega. Medtem pa po mišljenju g. Pašića anketni odbor ni pravilno pojmoval svoje naloge in je poleg svojega mandata prinesel še nekatere zaključke ter stavil neke predloge, dasi to ni bila njegova stvar, marveč stvar verifikacijskega odbora. Radi tega smatra g. Pašić, da je treba zadevo o anketiranih mandatih HSS prepustiti verifikacijskemu odboru, da on pregleda delo anketnega odbora in nato predloži skupščini končni predlog.

Preds. anketnega odbora g. **Laza Marković** je v svojem govoru obrazložil svoje mišljenje, da se z verif. mandatov HSS ne more odlašati in da je treba to stvar takoj rešiti. Kar se tiče poročila anketnega odbora, je Laza Marković izjavil, da odgovarja to poročilo faktičnemu stanju stvari in da bo narodna skupščina, ko bo sklepala o tej zadevi, prišla do istega zaključka, do katerega je prišel verifikacijski odbor. Vlada je prišla v zelo težko situacijo s strani sodišča in policije po površno odrejeni preiskavi proti Radiću, Mačku in tovarišem in zavlačevanje bi moglo imeti zanjo neugodne posledice.

Ljuba Jovanović v obširnem govoru pledira za rešenje te zadeve. — Omenja, da se stvari, ki se morejo danes izvršiti, ne sme odlagati za jutri. Jovanović pravi, da je čul od nekih članov vlade, da se namerava vprašanje verifikacije mandatov HSS odgoditi na jesen. **Pašić** upade v govor Ljube Jovanovića in ga vprašuje, od koga je to čul. Pašić pravi: Jaz nisem tega nobenemu rekel, niti nisem tega od nikogar čul.

Poslanec **Kujundžić** meni, da je treba mandate HSS čim prej verificirati in da mora radikalna stranka nadaljevati svojo dosedanjo politiko napram Hrvatom. V svojem govoru je bil Kujundžić večkrat prekinjen in mu je bilo stavljeno na znanje, da je kaj takega nemogoče, ampak da je potrebno čim prej počakati rešenja verifikacijskega odbora in sklepa skupščine.

Minister gradjevin Uzunović je v svojem govoru zastopal stališče, da je treba čim prej likvidirati vprašanje o spornih mandatih HSS.

Ministrski predsednik Pašić je reflektiral na izvajanja posameznih poslancev. Na koncu je radikalni klub soglasno sklenil, da se je po vsestranskem proučavanju tega vprašanja treba postaviti na stališče, da narodna skupščina izroči poročilo anketnega odbora verifikacijskemu odboru, ki ga naj pregleda in nato zopet predloži skupščini. Klub bo stal v ozkih stikih z radikalnimi člani verifikacijskega odbora in jim bo dal potrebne instrukcije.

Ta sklep radikalnega kluba je izzval v političnih krogih najživahnejše komentarje. Ceremonija, da mora poročilo najprej iz skupščine v verifikacijski odbor in nato zopet v skupščino, ni ravno naredila najboljšega vtisa. Enako se je dosti komentiralo dejstvo, da so posamezni poslanci govorili sicer proti Pašićevemu predlogu, nato pa zanj glasovali. Diktatura g. Pašića je pač nedotakljiva.

PERČEMLJIJEV — OBEŠEN.

Sofija, 12. junija. Včeraj je bil obešen Perčemljijev. Kralj je prošnjo za pomilostitev odbil.

Na Pašića pade odgovornost.

Beograd, 12. junija. Kraljeva dvojica je odpotovala iz Mladenovca v Skoplje. Smatrajo, da se bo kraljevska dvojica nekoliko dni mudila v Južni Srbiji. To je zelo zanimivo za sedanjo situacijo. Radikali in Pašić so mislili, da bo Nj. Vel. kralj prišel v Beograd in da bo Pašić ob tej priliki zopet postavil vprašanje verifikacije mandatov HSS in dobil od kralja pooblastilo za nadaljevanje sedanje situacije. Radikalni krogi mislijo, da je odhod kralja v južno Srbijo zelo značilen, ker se bo kralj nahajal ves čas debate o mandatih HSS izven Beograda in bo popolna odgovornost v tem vprašanju padla na Pašića.

PRED SEJO VLADE.

Beograd, 12. junija. Včeraj je vladala v parlamentarnih krogih velika živahnost. Vršili sta se seji vlade in radikalnega kluba. Vlada je pripravljala materijal za današnjo sejo skupščine, katere dnevni red je: poročilo anketnega odbora o spornih mandatih HSS. Za sejo vlada v političnih krogih veliko zanimanje. Pašić je bil zgodaj zjutraj v skupščini in se je kratko časa razgovarjal s svojimi prijatelji. Nato pa je g. Pašić odšel v predsedništvo vlade, kjer sta ga posetila podpredsednik skupščine Subotić in minister ver Miša Trifunović, s katerim je Pašić konferiral o današnji seji skupščine in o popoldanski seji radikalne kluba.

ANGLEŠKO IN FRANCOSKO POSREDOVANJE ZA OBNOVITEV POGAJANJ Z GRČIJO.

Beograd, 12. junija. Včeraj dopoldne je odpotoval v Topolo zunanji minister Ninčić, ki bo poročal kralju o zunanji situaciji. Odhod Ninčića spravljajo v zvezo s posetom angleškega in francoskega poslanika. Kakor trdijo neki politični krogi, sta oba poslanika ponudila naši vladi posredovanje angleške in francoske vlade, da bi se prekinjena pogajanja z Grško zopet nadaljevala. Isto sta baje napravila tudi angleški in francoski poslanik v Ateni pri grški vladi. To intervencijo je priobčil neki beograjski list. Presbiro zunanjega ministrstva je izdal komunike, v katerem demantira vse vesti o kaki intervenciji angleškega in francoskega poslanika.

JMO IN PREPOVED »PRAVDE«.

Beograd, 12. junija. Na seji muslimanskega kluba so razpravljali o prepovedi izhajanja glasila stranke sarajevske »Pravde«. O tej zadevi bo odločal centralni odbor JMO, ki se sestane v mesecu avgustu. Dotlej bo izhajal »Glasnik JMO«, ki bo služil samo strankinim informacijam. Prenehanje »Pravde« je težak udarec za stranko, ki šteje 14 poslancev. Vodstvo JMO bo ukrenilo v tem pogledu vse, kar bo moglo. Na seji muslimanskega kluba sta Spaho in Hrasnica poročala o politični situaciji v zvezi s sejo širšega opozicionalnega bloka.

PROMETNA KONFERENCA V CURIHU

Beograd, 12. junija. Te dni se bo vršila v Curihu prometna konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju boljših železniških zvez med Italijo in Francijo. Za našega delegata je na tej konferenci **določen Boža Jovanović, ki potuje danes v Curih.**

Naša zunanja politika.

Bivši srbski poslanik v Washingtonu, demokrat Ljuba **Mihajlović**, ki je bil od Pašića odslovljen iz službe, ker je bil odločno jugoslovensko orientiran in ki je eden najboljših poznavalcev naše oficielne zunanje politike, jo je v skupščini opisal sledeče:

»Naša vlada se stalno odmika vsaki razpravi o naši zunanji politiki. Mi vemo, da je pravzaprav šef našega zunanjega ministrstva predsednik vlade Nikola Pašić. (Hrup.)

Kakor v notranji politiki, tako misli Pašić tudi glede zunanje politike, da je najboljši zaveznik — čakanje. Toda čas poteka v obeh slučajih mimo njega. (Hrup.)

V našem zunanjem ministrstvu se ne dela **prav po nobenem načrtu.** More se reči, da niti naši zavezniki in niti naši neprijatelji ne vedo, kakšni so naši nazori glede zunanje politike. Zaradi tega smo doživljali tudi neuspeh za neuspehom.

Proti Rumunski smo dobili slabe meje, proti Italiji moremo konstatirati popolno kapitulacijo, kar je nazvala naša vlada kot »pakt prijateljstva«. Proti Grški imamo komaj korektne odnošaje, ko pa smo skušali le nekaj doseči, smo doživeli popolen neuspeh. Celo proti Albaniji nimamo opredeljene politike in zato ne uživamo niti v eni albanski skupini zaupanja. Proti Bolgarski se vlada ne ve orientirati. Sama brezprogramnost na vsej črti.

Nato je govoril Mihajlović o Mali antanti. Dosedaj se v Evropi ni vodilo računa o malih državah in vso politiko so določevale le velike sile. Položaj malih držav je bil zaradi tega silno težaven. Da se stanje za male države izboljša, je bila **ustanovljena Mala** antanta, ki predstavlja nekak nov sistem. Mala antanta bi morala omogočiti svoboden razvoj malih držav. Žalibože pa je treba konstatirati, da se je na vseh konferencah Male antante samo razgovarjalo o raznih važnih vprašanjih, ne da bi se izbralo jasne linije.

Dovolj značilno je, da nima Mala antanta orientacije v dveh najvažnejših problemih in sicer v ruskem vprašanju in nemško-avstrijskem. Ti dve vprašanji pa se vedno bolj razvijati in postajati merodajni za vso evropsko politiko.

Jugoslavija je (vzkliki poslancev večine: »**Ni Jugoslavije!** To je država SHS!«) poklicana da postane kulturno in politično središče Balkana. Da pa se to nalogo izvede, treba imeti program, mora imeti zunanja politika opredeljeno smer. Današnja vlada pa nima niti programa, niti ljudi, ki bi mogli izvesti tako politiko.

Zato mislim, da je edina rešitev za našo zunanjo politiko, da se osnuje skupščinski odbor za določevanje zunanje politike.«

Mihajlović je nato predlagal dnevni red, s katerim se obsoja vladna zunanja politika. Avtomat, ki se imenuje vladna večina, je seveda njegov predlog zavrnil.

Ravno tako pa je tudi gotovo, da radikali nikdar ne bodo pripustili ustanovitve skupščinskega odbora za zunanjo politiko, ker kam bi dali potem vse one nezmažne in degenerirane sinove beograjskih porodic, ki imajo monopol na vsa dobra mesta v zunanjem ministrstvu!

Taka je naša zunanja politika!

Berlinsko pismo.

Kakor znano, je v Berlinu največji promet na Potsdamskem trgu. Tam se vali kača avtomobilov, voz, tramvajev in pešcev od jutra do večera. Mnogo se je že govorilo o regulaciji tega prometnega žarišča, mnogo se je tudi že poskusilo. Pa oni prometni stolp po ameriškem vzorcu se menda ni obnesel, vsaj v oni obliki ne, kot ga je porodila Amerika. Merodajne oblasti so se odločile, da postavijo ob vsaki izmed cest, ki se končuje na omenjenem trgu kandelaber s tremi žarometi (bela, zelena, rudeča luč). Signale daje še vedno, kot v jeseni prometni policist na stolpu. Ureditev prometa na Potsdamskem trgu je v pravem pomenu besede problem za Berlin, ker je nekdo izračunal, da potratijo pešci letno približno 14 dni s tem, da čakajo na prosto pot.

V enem izmed najelegantnejših kinov teče sedaj film: Mesto milijonov. Sestavila ga je, kot večino vseh boljših sodobnih nemških filmov, »Ufa« in kaže Berlin v temnih in svetlih barvah, pokaže mesto, nekdaj ponosno središče nemške armade; mesto sedaj, ko hite bataljoni delavcev ob ranem jutru v tovarne in promet v mestu samem.

Tudi Olimpijski film je silno zanimiv, posebno z jugoslovanskega stališča. Kot telovadci so posneti izključno Jugoslovani, med njimi seveda prvak Štukelj.

Oba filma nam podata smer, po kateri moramo prej ali slej tudi mi hoditi. Film, ki bi bil lahko začetek na polju propagande za Jugoslavijo oz. Slovenijo, bi moral biti sokolski film (zlet v Ljubljani). Vendar pa je imel napako, da je bil preveč enostranski. Moramo pa imeti film, ki ima samo eno tendenco, ki pokaže, kaj znamo, da smo kljub naši maloštevilnosti kulturen narod, ki pokaže naravne krasote naše lepe Slovenije in države v splošnem. Seveda tak film ni zastonj. Pa bi se izplačal. Navedem samo primer. Finska je posnela po nemških operaterjih svoje naravne krasote. Film je tekel v Berlinu, pri prvi predstavi so bili povabljeni državni funkcionarji, umetniki, trgovci, industrijalci in kulturni delavci. Vse je bilo zastopano. Žal, pa pri nas še vedno ljudje ne verujejo, da je propaganda, reklama, in sicer dobra in solidna reklama eden glavnih faktorjev današnjega trgovskega življenja. Po izložbah prometnih pisarn vidimo razne plakate in prospekte čeških, švicarskih, italijanskih letovišč. Pa jugoslovanskih ni vmes, dasi so naši prometni plakati Slovenije zelo lepi, in bi prav lahko vzdržali vsako kritiko.

Precejšnjo pozornost ne samo v prizadetih industrijskih krogih, temveč tudi med širšim svetom vzbuja prepir v rodbini Stinnes. Kdo da je bil Stinnes, menda ni treba povedati. Pač pa gotovo ni znan preko direktno interesiranih krogov obseg in upliv Stinnes-koncerna. Stinneskoncern je največji koncern Nemčije, obsega vse panoge industrije, od šivanke do največjega stroja, od premogokopov in rudokopov do prekomorskih parobrodnih družb, od filmskih podjetij do časopisov. Zelo dobro je označil nekdo ta koncern kot državo v državi. Stinnesova Rhein-Schuckert-Elbe Union je združila v sebi vso nemško težko, elektro- in sorodno industrijo, v kolikor ni bila udeležena pri A. E. G. (Allg. El. Ges.) koncernu. Da je padel Walter Rathenau, glava A. E. G. organizacije pod streli nacionalističnih fanatikov je bila Stinnesu le dana ugodna prilika, neljubega tekmeca izpodriniti. Ko je Stinnes umrl, je marsikateri prerok govoril o propadu unije, vendar pa se je to šele danes pričelo. Sinovi so se med seboj sprli, točnih vesti ni, ker dinastija Stinnes ne ljubi, da se o njenih zasebnih stvareh razpravlja v javnosti. Govori in piše se celo o prodaji Deutsche Allg. Zeitg, takorekoč Stinnesorgana, pa seveda, točnih vesti ne bo prej, predno ne bomo stali pred gotovim dejstvom. Vsekakor bo razvoj tega boja še dokaj zanimiv, ne samo za udeležence, za te celo mogoče bolj neprijeten, ampak tudi za neudeležence kot je n. pr.: Jugoslavija, ki, dasi je Stinnes nekoliko udeležen pri nekaterih podjetjih, vendar ni tako tangirana. Vsekakor bo nemška industrija in vse z njo zvezane grupe okrog Rhein-Schuckert-Elbe Union z razpadom koncerna v kritičnem položaju, ki bo obstoječo nemško gospodarsko krizo le še poostril.

Največja letošnja nemška letalska prireditev: »Deutsche Rundflug 1925« je končana. Pokazala je, da je resna volja in žilavost nepremagljiva. Brez ozira na to prireditev, ki ima za enkrat več pomena s športnega kot s praktičnega stališča, omenim le dejstvo, da nemški Junkers aeroplani in Dornier-Wal delajo prometno službo že po celem svetu. Nemška natančnost, ki se zdi Nemcem smešna, je ravno na tem mestu bolj potrebna kot kje drugod. Danes stane vožnja z letalom po Nemčiji par mark več kot I. razred D. vlaka. In če upoštevamo še prihranek na času, ki ga ima trgovec, pač lahko razumemo, da so vsa letala dnevno razprodana. Kot letalska križišča pridejo za enkrat v poštev le velika trgovska in industrijska mesta. Seveda ima v Nemčiji nadvlado Berlin, kot glavno mesto, in pa kot mesto, ki ima ugodnost in udobnost centralno ležečega letališča, kot je Tempelhofer Feld. O tem pa drugič več.

Razpoloženje v Kataloniji.

Katalonci so separatisti.

Ni redko, da reče kak Katalonec, da sploh ni Španec, temveč Katalonec. V mestih se je pač mogoče sporazumeti v španščini, na deželi pa razume često ljudstvo samo katalonski.

Nacionalizem se pojavlja tudi v Kataloniji. Temelji na renesansi zgodovinskih raziskovanj, iz katerih črpajo Katalonci spomin na slavno preteklost. Od 13. do 15. stoletja se je raztezala njihova država preko južne Francije, Sicilije, Neapla, Sardinije do Aten. Katalonci uporabljajo svoj dialekt često kot izrazno sredstvo literature. Neprestano propadanje Španije kot velesile je povzročilo, da občutijo Katalonci propad njihove lastne veličine tembolj. Zato ni presenetljivo, da so jeli zahtevati že zgodaj avtonomijo. Sprva sicer prav plaho. Kmalu se je pojavila, sicer samo sporadično — tudi zahteva po ločitvi od Španije. Seveda je madridska vlada take zahteve vedno odklanjala. Naravna posledica tega je bila, da je pridobil separatizem v Kataloniji vedno več pristašev. Končno pa je bila vlada vendarle prisiljena, da je ugodila leta 1914 željam Kataloncev vsaj deloma. Dovolila je štirim katalonskim provincam, da so se združile v svrho kolaboracije pri javnih delih in humanitarnih zadevah v takozvano »mancomunidad«. Ta zgolj administrativni organizem je obstojal iz stalnega upravnega sveta, ki mu je bil prideljen kot svetovalna korporacija, neke vrste parlament. Voditelji Kataloncev so upali, da se bo razvila iz te institucije s časom vlada avtonomne, čeprav ne samostojne države. Ustanovili so katalonske šole, ki so polagoma izpodrinile državne in v katerih so vzgajali mladino v katalonsko-nacionalnem duhu.

Toda šele pod vojaško diktaturo je doseglo katalonsko-nacionalno gibanje svoj višek. Diktator je pripravljal iz Barcelone vojaški udar. Kataloncem je obljubljal važne koncesije za njihovo pomoč. Ko pa se mu je posrečilo vreči staro vlado, je ukinil mesto tega ustavo, proklamiral obsedno stanje ter podvzel več mer, ki naj bi pobijale katalonski nacionalizem. Reorganiziral je šolstvo, prepovedal je katalonsko zastavo ter uvedel v javnosti in celo v trgovskem dopisovanju španščino kot uradni jezik. »Mancomunidad« je polagoma ukinil popolnoma. Na njeno mesto je stopila nova provincialna uprava, ki pa, kakor se zdi, ne odgovarja popolnoma pričakovanju vlade, kajti ravno zadnje dni je odstopilo več članov tega urada, med njimi sam predsednik, ker niso bili zadovoljni z ukrepi madridske vlade. Vojaška vlada hoče očividno zatreti vsa separatistična stremljenja Kataloncev, ne samo politična, temveč tudi kulturelna. Ravno s tem pa poostruje politična nasprotstva vedno bolj. Med mladino Katalonije je razširjen sedaj bojni klic: Proč od Španije! Zaman opozarjajo zmernejši elementi na to, da Katalonija sama zase ne more obstojati niti politično niti gospodarsko. Ekstremni nacionalisti upajo na francosko prijateljstvo in menijo, da more Katalonija kljub vsemu eksistirati sama zase z ozirom na svojo davčno moč: provinca Barcelona sama plača skoro petino vseh davkov.

Izgledov imajo pa nacionalisti malo, da se njihove sanje uresničijo, zakaj katalonski nacionalizem ne razpolaga z nobenimi sredstvi sile, tudi nima zmožnih voditeljev ter ima premalo organizatoričnih talentov, ker izžene vlada vsakogar, kdor se eksponira, iz Katalonije. Dokler vlada močna roka markiza Prima de Rivere, torej ni misliti na rešitev katalonskega vprašanja.

Politične vesti.

= **Glasilo vojvodinskih radikalov »Zastava«** piše v uvodniku: »Če je g. Pribičević trdoglav in če noče niti sedaj uvideti, da je zanj skrajni čas, da se pridruži radikalom in sicer brez vsake rezerve, je končno njegova osebna zadeva. To bodo storili njegovi volilci tudi brez njega! Oni niso od nikogar inventar, ki bi se pustil vsled nedoraslega in trdoglavega vodstva potisniti ob stran, ko gre za njegovo kožo.« — Radikali so torej pričeli že javno pisati, da mislijo pobrati samostojno demokratske volilce, dočim bi prepustili voditelje njih usodi.

= **Velesrbi proti bolgarskim emigrantom.** »Balkan«, ta revolverska dika »nacionalnega« bloka, piše: »Bolgarski emigranti v naši deželi so preko naše javnosti, z našega ozemlja, izdali nekak proglas, v katerem se odkrito pod varstvom azija, ki ga jim je dala naša država, mešajo v posle bolgarske vlade. (Pri »Balkanu« seveda z veliko začetnico!) Če se ta gospoda ne bo že enkrat naučila dostojnosti in ne nehala zlorabljati naše gostoljubje (ki je pri »Balkanu« osobito veliko, op. ured.) na škodo naših državnih interesov, bomo sicer mi pozvali našo vlado, da izda odlok, s katerim se ti emigranti izženejo preko meje.« — Z drugimi besedami, da se jih izroči kakor nacionalista Coligo, njihovim zakletim nasprotnikom. Da pa je lopovstvo velesrbskega »Balkana« popolno, treba še pripomniti, da se niso ti emigranti prav nič vmešavali v posle bolgarske vlade, temveč prosili samo zaščito za svoje tovariše na Bolgarskem. Kaj niti te pravice ne bi smeli imeti. Kaj naj bi poveličevali morilce stojih tovarišev in hvalili Cankove krvoloke, kakor to dela »Balkan«.

= **Vlada Cankova podpirana od Italije.** Ni sicer to nobena tajnost toda g. Ninčić, naš zunanji minister, ki bi moral o njej najprej doznati, je očividno še ne ve. — Bolgarska vlada je javila te dni veleposlaniški konferenci, da je odpustila vseh 10.000 vojakov, ki so ji bili dovoljeni po atentatu v cerkvi sv. Nedelje. Obenem je javila bolgarska vlada, da bi v slučaju potrebe, če bi bil ogrožen javni mir in red v Bolgarski, poklicala vseh teh 10.000 vojakov vnovič pod orožje, **ne da bi čakala na dovoljenje veleposlaniške konference.** Na ta način ima Bolgarska svojo vojsko dejansko že pomnoženo za 10.000 mož. Pri tem pa naredi še ta dobiček, da jo vzdrževanje te vojske nič ne velja. Jasno je zato, da bi morala veleposlaniška konferenca Bolgarsko prav energično poučiti, da je vsak vpoklic rekrutov brez predhodnega dovoljenja veleposlaniške konference nedopusten in da bo strogo kaznovan. Toda že se govori v italijanskih diplomatičnih krogih, da ne bo v tem oziru delala veleposlaniška konferenca nobenih težav bolgarski vladi. G. Mussolini je zanesljiv protektor krvave vlade Cankova in samo v smislu »prijateljskega pakta« med Beogradom in Rimom je, če tudi naša vlada diplomatično podpira krvavi režim Cankova.

= **Agrarni kongres v Varšavi.** Od 21. do 24. junija se vrši v Varšavi mednarodni agrarni kongres. Program je končnoveljavno določen. Plenarne seje s predavanji, referati in posvetovanji bodo trajale štiri dni. Nato se priredi sedem skupnih izletov v razne dele države, posebno na Poznanjsko, na poljsko morje, v industrijsko okolico Lodza, v Lublin in Lvov, v beloveški pragozd, v Krakov in Vijeličko ter končno na zgodovinsko Pulavo. Udeležniki vseh teh izletov se sestanejo v Krakovu, od koder bo zadnji skupni izlet v poljsko Tatro in k morskemu očesu. Dnevni red sej je jako bogat, obravnavalo in debatiralo se bo obširno o strokovnih agrarnih vprašanjih. Iz najrazličnejših držav so prišle prijave odličnih agrarnih delavcev, ki imajo večinoma velike zasluge za razvoj agrarnega pokreta in agrarne organizacije v Evropi.

= **Po francosko-velikobritanskem sporazumu.** Londonski oddelek Havas agenture sporoča, da je francosko-britanski sporazum naredil povsodi najboljši utis in sicer tako v diplomat. ko tudi v poluradnih krogih. Zlasti se poudarja, da se nahaja Velika Britanija s sklenjenim garancijskim paktom do Francije in Belgije **v istem razmerju ko ob izbruhu svetovne vojne.** Iz Ženeve se sporoča avtentično besedilo sporazuma glede vstopa Nemčije v Zvezo narodov. Ta del se glasi: Francoska in velikobritanska vlada izjavljate, da stopi garancijski pakt šele po vstopu Nemčije v Zvezo narodov v veljavo. Za sklenitev pakta se ne stavi kot pogoj vstop Nemčije v Zvezo narodov, toda Nemčija bo morala preje vstopiti v Zvezo narodov in šele potem bo pakt veljaven. — V Nemčiji so silno razočarani. Zlasti jih boli, da je Velika Britanija priznala Franciji pravico, da pošlje poljski preko Nemškega ozemlja vojaško pomoč. Listi poudarjajo, da ne bo nobena nemška vlada pristala na to, da bi smelo biti Porenje operacijska baza Francije za prehod francoske armade preko Nemčije.

= **Italija zaenkrat desinteresirana.** Prejšnji zunanji minister Italije in njen sedanji zastopnik v Svetu Zveze narodov senator Scialoja je izjavil, da pozdravlja Italija vsako stvar, ki more služiti ideji miru. Intervencija Anglije zasleduje samo miroljubne cilje. V sedanjem slučaju gre za pakt štirih (Francija, Anglija, Belgija, Nemčija), pri katerim Italija ni udeležena. Važno je, da stopi Nemčija v dogovor z državami, ki so že članice Zveze narodov. Druga stvar bi bila za Italijo, če bi šlo za vse meje Nemčije in ne samo za zapadne. V tem slučaju, da pakt v Zvezi narodov velja avtomatično tudi za Nemčijo, je garancija za Češkoslovaško in Poljsko. Vstop Nemčije v Zvezo narodov je odvisen samo od nje. Sedanji pakt je za ves svet razveseljivo dejanje. Po njegovem mnenju vsebuje francoski odgovor Nemčiji vse, na kar more Nemčija v sedanjem trenutku računati. — Iz Rima se poroča, da je bil v italijanskih diplomatičnih krogih komunike o doseženem sporazumu med Briandom in Chamberlainom sprejet z velikim rezervo, zlasti so v Rimu bili nejevoljni, ker se ni v komunikeju niti z besedico omenila Italija.

= **»Kitaj — Kitajcem!«** To je glasilo kitajskih dijakov, glavnih povzročiteljev sedanjih nemirov. Z neverjetnim fanatizmom skušajo kitajski dijaki pridobiti kitajski narod za odrešilen nastop proti tujcem, zlasti proti Japoncem in Angležem. Izgleda pa, da se njih namera ne bo posrečila, ker so se glavni trije kitajski generali, ki imajo vso moč, izrekli proti njim. Mandžurski Čangsolin, krščanski Feugjunang in gospodar Srednjega Kitaja Vupejfu se boje revolucionarnega duha dijakov. Ti so sklicali v Pekingu za včeraj velikansko demonstracijo in vsem tujcem je naročeno od njih konzulov, da ne gredo na dan demonstracije na ulico. Zavezniki nameravajo v namenu, da okrepe stališče pekinške vlade, dovoliti povišanje kitajske carine, da bi imela tako pekinška vlada več sredstev za boj. V Šangaju so se pričeli pred mešanim sodiščem procesi proti dijakom kot povzročiteljem nemirov. Državni pravdnik je trdil, da ima dokaze v rokah, da so nemire povzročili dijaki na pobudo Moskve.

= **Atentati v Barceloni.** O priliki obiska španskega kralja v Barceloni so na več mestih eksplodirale bombe. Od eksplozij ni bil nihče ranjen. Misli se, da so imeli ti atentati samo demonstrativen namen proti kralju. Oblasti so aretirale več ko sto dijakov, ki jih pa bodo po kraljevem odhodu izpustile, ker je njihov zapor samo preventivne narave.

Prosveta.

Javna produkcija gojencev dramatične šole Udruženja gledaliških igralcev. G. prof. Šest je podal v torkovi produkciji dramatične šole dozdaj najbolj resno in resnično stanje o našem dramskem naraščaju. Hvalevredna je bila misel, da se je uprizorilo veliko delo, v katerem je možno ugotoviti sposobnost gojencev in gojenk za scenične nastope, kar pri deklamatorskih produkcijah ali v dramatičnih odlomkih ni možno. Pri slednjih se običajno uveljavi vnet diletantizem, gorko čustvovanje ali inteligentna načitanost. Resničen talent le redko. Uprizorili so W. Shakespearovo komedijo »Na sv. Tri kralje ali kar hočete«. Za gojence dvojno trd oreh. Po dobro uspeli uprizoritvi na našem odru in po navodilih režije niso nastopajoči mogli ustvariti skoro nobene samolastne kreacije. Svojevrstno podani tipi kot je bil Malvolir g. Rogoza itd. so silili gojence k posnemanju in je bila njihova igra večinoma nesvobodna. Splošno se prevladovala jezikovna hlastavost. Nastopi pa so bili živahni, skupinske scene mestoma prav dobre, naštudiranje vestno. V treh letih, odkar obstoja dramatična šola, se je trud požrtvovalnih voditeljev izplačal. Šola je razdeljena v splošni oddelek, v prvi in drugi letnik. Vodijo jo gg. Šest, Kobler, Župančič, Vlček in Robida. Šolo za poklicne igralce poleg g. Šesta, ga. Marija Vera in Fr. Lipah. Pri uprizoritvi so presenetile posamezne maske in pogojeni hitri tempo komedije. — Zanimanje za produkcijo je bilo škandalozno minimalno. Kljub pozni seziji je vreden ta idealen naraščaj vse večje pozornosti naše javnosti.

Filharmonična družba v Ljubljani. Občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani se vrši v pondeljek, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v sobi št. 14 poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročila o društvenih koncertih, volitve novega odbora, slučajnosti.

Stanko Premrl: Štirje ženski dvospevi s spremljevanjem klavirja na besedilo Karla Široka. 1. Pojdimo spat. 2. Starček roma na goro. 3. Jezus je majhen. 4. Tri kaplje krvi. Ob dvajsetletnici društvenega obstoja založilo in izdalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Vsako pomnoževanje prepovedano izdajo in litografirane glasove (sopran in alt) razpošilja založnik. Štiri ljubka, narodno nabožna besedila tržaškega pesnika Široka z melodijozno, v narodnem tonu zloženo Premrlovo glasbo. Primerne so za izvajanje na koncertih, dobrodošle pa bodo zlasti šolskim zborom, ker so lahke. Izdajo, ki je krasno litografirana in ima mično zunanjo opremo, toplo priporočamo v nakup pevskim zborom in šolskim vodstvom.

Dopis.

Domžale. Dne 9. avgusta bodo proglašene vasi Zgornje in Spodnje Domžale, Stob in Študa slovesno za trg Domžale. Nagli razvoj Domžal in okolice je spojil te kraje v celoto. Ljudje so spoznali praktično vrednost tega dejstva ter zaželeli postati tržani. Zato je plačalo županstvo predpisano takso ter se je Domžalam priznala pravica in čast trga. Sedaj se vrše priprave za čim najlepšo proslavo povišanja Domžal v trg.

Dnevne vesti.

V LASTNO SKLEDO.

Naša doba je morala poučiti že vse stanove, da jim ne bo nihče pomagal, če si ne bodo pomagali sami. Zato je jasno, da ni bil nihče tako zelo dolžan nastopiti proti persekuciji uradništva, ko ravno uradniške organizacije. Žalostna resnica pa je, da ni storila tega niti ena organizacija, temveč so vse tudi na najbolj krivično persekucijo molčale.

Pa ne zadosti. Našli so se celo uradniki, ki so javno govorili, da se je preganjanim uradnikom zgodilo prav, ker kaj se mešajo v politiko.

Zavračevati ta hlapčevski nazor, bi bilo poniževalno. Zato bi opozorili le na posledice. Kakšen ugled bo užival uradnik, če bo vsak državljan znal, da menja uradnik svoje prepričanje z vsakokratnim režimom. In kakšen ugled naj uživa uradnik, za katerega ljudje vedo, da je mož brez lastnega prepričanja, ker se svojega višjega boji.

Ali je mogoče bolj ponižati uradnika, kakor če se mu odreka pravica na lastno prepričanje?

Ali je mogoče pričakovati, da bi se javnost zanimala za pravično ureditev uradniških plač, če bi pa ti bili samo ponižni sluge vsakokratnega režima?

Da reagirajo nekateri uradniki na persekucijo uradništva s pljuvanjem v lastno skledo, je pač višek dresure, ki so jo mogli doseči naši slovenski teroristi.

Toda kako boleča je ta dresura za narod, kako sramotna za uradništvo in kako krivična za oba!

= **Demagogija.** Če uganja kak opozicionalen list demagogijo, je še nekako oprostljivo. Kadar pa uganja demagogijo vladen list, ki hoče vrhu tega veljati kot glasilo inteligence, pa je to demagogija najgrše vrste. Tako demagogijo je zagrešilo »Jutro«, ko piše, da je posl. Pucelj glasoval proti kmetijskim kreditom. »Jutro« hoče reči s tem: poglejte ga kmetskega poslanca, ki glasuje proti zakonu o kmetijskem kreditu! Pa se moti »Jutro«, če misli, da bo tako dejal slovenski kmet, temveč bo nasprotno dejal: Presneto slab mora biti novi zakon o kmetijskih kreditih, da glasuje proti njemu celo kmetski poslanec. In v črno bo zadel slovenski kmet, ko bo tako dejal.

— **Izpremenba v vodstvu ljubljanske opere.** — Dosedanji ravnatelj ljubljanske opere Friderik Rukavina je postavljen za vršilca dolžnosti upravnika Narodnega gledališča v Osijeku, ravnateljem opere Narodnega gledališča v Ljubljani je pa imenovan Mirko Polić, tajnik opere Narodnega gledališča v Beogradu.

— **Novinarska visoka šola v Pragi.** V Pragi se otvori začetkom prihodnjega šolskega leta novinarska visoka šola. Ustanovitev te šole je velika pridobitev za vse Slovane.

— **Afera z italijansko zastavo v Sarajevu** je bila likvidirana. Policijsko ravnateljstvo je sporočilo Mauriziu Contiju, da nima pravice v Jugoslaviji izobešati italijanskih zastav, ker ni niti zastopnik italijanske vlade, niti častni zastopnik kake italijanske korporacije. Orjunaš, ki je zastavo snel, je bil pa kljub temu policijsko zaprt!

— **Pogozdovanje beograjske okolice.** V ministrstvu šum in rudnikov je izdelan načrt za pogozdovanje beograjske okolice, ki se ima pričeti v najkrajšem času. S tem bo Beograd na lepoti mnogo pridobil.

— **Iz ministrstva pošt in brzojava.** Ministrstvo pošt in brzojava je odredilo, da se zaenkrat ne sprejema nobenih prošenj za vstop v poštno ali brzojavno službo.

— **Iz poštne službe.** Postavljeni so za dnevničarje Vinko Zajec in Marija Pavlin pri poštni direkciji v Ljubljani; Josipina Ilnikar v Žužemberku, Ana Kolman v Kranjski gori, Marija Kopitar v Novem mestu, Ignac Nadrah v Ljubljani 2 in Marko Schuster v Mariboru 2.

— **Sprejem na učiteljišče.** Prosvetni minister je odredil, da je potrebna za sprejem na učiteljišče mala matura, odnosno matura meščanskih šol.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« štev. 52, z dne 9. t. m. prinaša »Uredbo«, s katero se spravljajo v sklad odredbe zakona o organizaciji finančne kontrole z zakonom o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

— **Razpisana mesta.** Veliki župan ljubljanske oblasti razpisuje mesto okrožnega zdravnika v Planini pri Sevnici (prošnje je vložiti do 12. julija) ter več stalnih učnih mest na I. državni realni gimnaziji in na državni realni gimnaziji v Ljubljani, dalje na državni realni gimnaziji v Novem mestu, na drž. realki v Kranju, na drž. realni gimnaziji v Kočevju ter na drž. moškem in ženskem učiteljišču v Ljubljani (prošnje je vložiti do 28. junija). — V mariborski oblasti je razpisanih več stalnih učiteljskih mest na osnovnih šolah. — Odda se mesto poduradnika pri okrajnem sodišču v Murski Soboti (prošnje je vložiti do 20. junija) in poduradniško mesto, odnosno mesto sodnega sluge pri okrajnem sodišču v Kočevju (prošnje je vložiti do 20. julija). — Podrobnosti glede vseh navedenih mest glej v »Uradnem listu« št. 52, z dne 9. t. m.

— **Nova zgradba vojno-geografskega instituta.** Ministrstvo vojne in mornarice je odobrilo večje kredite za novo zgradbo vojno-geografskega instituta.

— **Železniške ure.** Ker se je doslej često zgodilo, da na kaki železniški postaji ure niso kazale pravega časa, je odločilo prometno ministrstvo, da se imajo nastaviti pri vseh železniških direkcijah urarji, ki bodo pregledovali in popravljali od časa do časa ure po vseh železniških postajah.

— **Profesorski štrajk v Avstriji.** V Avstriji so priredili te dni vsi srednješolski profesorji (2500) enodneven protestni štrajk radi premajhne plače. Nastavljen oženjen profesor z 10 službenimi leti in dvema otrokoma ima mesečnih dohodkov tri in ena četrtina milijonov Ka, kar zadostuje, kakor pravijo, v Avstriji komaj za najskromnejše in najbolj preprosto življenje. Profesorji zahtevajo povišanje plač za 20 odstotkov in pravijo, da prično, ako se njihovi zahtevi do jeseni ne ugodi, z daljšim štrajkom.

— **Uraden slog.** V uradni objavi piše neki uradni literat sledeče: Trupla, katerih ostanki bodo prepeljani, pripadajo sledečim (sledе imena). Manjka samo še, da bi uradni literat ugotovil da pripadajo trupla — mrtvim.

— **Preložitev Dobrodelne loterije doma ubogih v Mariboru.** Srečkanje dobrodelne loterije Doma ubogih, ki bi se imelo vršiti dne 10. junija je bilo preloženo na 1. januarja 1926. Vzrok preložitvi je ta, da je bil za razprodajo srečk odmerjen prekratek čas, vsled česar se ni moglo razprodati dovolj srečk. Vendar pa je treba z veseljem konstatirati, da občinstvo, zlasti nižji in srednji sloji, prav pridno kupujejo srečke in sicer čimdalje bolj. Mi ponovno najtopleje priporočamo to loterijo in pozivamo tudi premožne kroge, da se klicu bratoljublja izdatnejše odzovejo.

— **Poskusna zračna vožnja Moskva—Peking.** V sredo je odletelo iz Moskve šest letal proti Daljnemu vzhodu. Cilj vožnje je Peking. Polet gre preko Urala, Bajkalskega pogorja in puščave Gobi. Proga je dolga 7000 km. Namen tega poleta je, dognati, če bi bilo mogoče vstvariti letalsko zvezo med Rusijo in Kitajsko. Ako se poskus posreči, se ustvari reden zračni promet med Evropo in Kitajsko.

— **Špionažna afera v Varšavi.** V Varšavi so razkrili veliko špionažno afero, v katero so zapleteni uradniki nekega tujega poslaništva in poljski uradniki. Niti te afere vodijo v vojno in železniško ministrstvo. Do sedaj so bili aretirani Rus Ivan Pietrovicz Zubow, uradnik sovjetskega poslaništva, gospa Palatowa, odvetniški uradnik Josip Czehovicz in uradnik železniškega ministrstva Panassa, ki je imel vpogled v mobilizacijske tajne akte. Aretacija je Panasso tako iznenadila, da je mož od strahu na mestu osivel. Priznal je v polnem obsegu ter kompromitiral še več drugih oseb.

— **Osem smrtnih obsodb v Kairu.** V procesu zoper morilce Sirdarja je bilo obsojenih v nedeljo v Kairu osem obtožencev na smrt, dočim je dobil deveti, šofer samo dve leti ječe.

— **Z zrakoplovom preko severnega tečaja.** Nemški zrakoplovec Bruns je osnoval znanstveno družbo, ki namerava poleteti preko severnega tečaja v zrakoplovu. V to svrho se zgradi ogromen zrakoplov z vsebino 150 tisoč kubičnih metrov. Velikan bo dolg 260 metrov visok pa 40. Opremljen bo z radio-aparatom, s katerim se bo lahko brzojavilo na daljavo 2500 km. Na ta način bo mogel zrakoplov vsak trenutek poročati, kje se nahaja. Ekspedicija bo proučevala geografične, meteorologične in oceanografične razmere v polarnih krajih. Ako se polet posreči, bo skrajšana pot iz Amsterdama v Jokohamo, — ki traja s parnikom 29 dni, z železnico preko Sibirije pa 15 dni — na 5 dni in pol. S tem prihrankom časa bi bila rentabiliteta zračne proge zasigurana. Brunsova ekspedicija je projektirana za spomlad leta 1927. Znanstvena dela so zaključena, gre samo še za praktično izvedbo načrta. Ekspedicijo bo vodil Fridjot Nansen. — V zvezi s svojimi načrti se je izjavil Bruns mimogrede tudi o možnosti Amundsenovega povratka. Po njegovem mnenju je izključeno, da bi se Amundsen sedaj še vrnil z aeroplanom. Rešilna ekspedicija bi imela pomen le v slučaju, da bi bila kar najtemeljitejše pripravljena. Iskanje z aeroplanom in zrakoplovom bi bilo silno težko, zakaj človeška bitja je mogoče videti iz letala samo v majhni višini, v majhnih višinah pa izgubi letalo orientacijo. Poleg tega je za rešilno akcijo sedanji čas iz meteorologičnih ozirov neprikladen, treba bi bilo počakati do julija.

— **Letalska nesreča pri Hebu.** Te dni se je pripetila pri Hebu na Češkoslovaškem zopet letalska nesreča. Ponesrečil se je neki vojaški aeroplan. Izpod ruševin so potegnili pilota in njegovega spremljevalca mrtva. To je že osma letalska nezgoda pri Hebu.

— **Niagarski slapovi se znižujejo.** Ugotovilo se je, da se svetovno znani niagarski slapovi znižujejo od leta 1906 dalje za 2 metra in več letno. (Sicer so se zniževali tudi preje, toda v prav neznatni meri, od leta 1875 do 1906 na primer samo za 4 cm letno). Poleg tega pa sili veletok vedno bolj na teritorij Zedinjenih držav, tako, da se Kanadci boje, da pride sčasoma popolnoma na ozemlje Zedinjenih držav. Ti dve dejstvi povzročata Kanadcem obilo skrbi, kar je naravno, saj jim ne gre samo za tujski promet, temveč v prvi vrsti za velikansko električno energijo, ki bi jo izgubili s slapovi. Začeli so torej preiskovati, kaj je zakrivilo te fenomene. Dočim trdijo strokovnjaki Zedinjenih držav, da gre za popolnoma naraven pojav, hočejo naprtiti Kanadci krivdo in odgovornost prebivalcem mesta Chicaga, ki porabijo baje, — posebno odkar je vpeljana prepoved alkohola — preveč vode. Sedaj si belijo Kanadci glavo, na kak način bi prisilili Zedinjene države do vpostavitve prejšnjega stanja. Vprašanje je le, po katerem zakoniku naj bi se rešil spor, kakršnega zgodovina človeštva še ne pozna.

— **Velikanski požar v Avstriji.** V torek popoldne je pogorela cela vas Mayersdorf pri Grünbachu ob sueberški železnici, obstoječa iz 60 hiš. Tristo oseb je brez strehe. Mnogo ljudi je rešilo samo golo življenje, pogorela jim je tudi vsa oprava, obleka in drobna živina, velika živina je bila k sreči na paši. Iz Wiener-Neustadta pošiljajo pogorelcem avtomobile z živili.

— **Vročina v Ameriki.** Val vročine, ki je zahteval dosedaj 325 človeških žrtev, pojema. V nedeljo je kazal v Newyorku toplomer še 94 stopinj Fahrenheita, v torek je padel na 80 stopinj.

— **Velikanski požar na Madžarskem.** V mestu Sztoralya-Ujhely na Madžarskem je izbruhnil v pondeljek dopoldne požar, ki se je razširil z bliskovito naglico. V vsem je pogorelo 55 hiš. Škoda znaša milijarde. Človeških žrtev ni. Požar so zanetile izkre, ki so padale iz nekega dimnika na strehe.

— **Velika poplava v Mehiki.** Iz Veracruza v Mehiki poročajo: Vsled zadnjih nalivov so prestopile reke bregove in nastale so velike poplave. Poginilo je okrog 300 ljudi. Materialna škoda je jako velika.

— **Odvedene natakarice iz »Belega orla« v Beogradu najdene.** Po neumornem iskanju je naša beograjska policija od napačnega policijskega šefa iz Beograda odvedene deklice v Pančevu. Povedale so, da so jih pripeljali z avtomobilom v pristanišče, jim kupili vozne listke za Pančevo ter jim zagrozili, da jim bo šla slaba, ako se vrnejo. Zato so iskale v Pančevu službe. Preiskava se nadaljuje, da se ugotovi vzrok čudne avanture.

— **Preokret v aferi mestnega poglavarja v Stari Kaniži.** V znani aferi bivšega mestnega poglavarja v Stari Kaniži, Radivoja Lungulova, je prišlo do velikega preokreta. Radivoja so prepeljali iz Subotice v Beograd, kjer se je nadaljevala proti njemu preiskava. Izkazalo se je, da Lungulov ni zakrivil ničesar. Zdi se, da gre za zgolj osebno zadevo njegovih nasprotnikov. Lungulova so izpustili na svobodo.

— **Goljufiva princezinja.** Pariška policija je aretirala te dni neko poljsko kneginjo in soprogo nekega perzijskega princa radi številnih goljufij. Ta aristokratinja je kneginja Marija Frankowska, soproga princa Hadjara, krvnega bratranca perzijskega šaha. Z njeno osebo se je bavila javnost že pred dvema mesecema, ker je ogoljufala takrat s svojim bratom razne pariške trgovce za mnogo milijonov frankov. Takrat so jo zaprli, toda kmalu so jo oddali v sanatorij. Tam ji je postalo te dni dolgčas, in pričela je zopet »delati«. Nagovorila je nekega juvelirja, da je zaupal neki dami in nekemu gospodu raznih dragocenosti v vrednosti 150.000 frankov. Obljubila je, da plača ta znesek ona, in sicer tekom osmih dni. To se pa seveda ni zgodilo ter je odpravila svojega upnika, ki jo je opetovano tirjal, vedno s praznimi obljubami. Končno ga je povabila te dni v bar ter obljubila, da pridela tudi kupca in sicer z denarjem. Toda prišla je sama in brez denarja. S tem je bila juvelirjeva potrpežljivost pri kraju, in dal jo je aretirati. Na policiji je priznala, da so dragocenosti že vnovčene, tudi na bivališče svojih dveh komplicev se je spomnila in trio je romal v zapor.

— **Genijalen tihotapec.** Te dni je bil aretiran v Šibeniku neki Stipe Sare, ki je bil nujno sumljiv, da je vodja velikopotezne tihotapske organizacije. Preiskava je spravila na dan naravnost neverjetne stvari. Trdi se, da je oškodovana država za 30 milijonov dinarjev. V kratkem času je »zaslužil« Sare 300 milijonov dinarjev, tako, da je postal najbogatejši Dalmatinec. Njegovo premoženje se nahaja v Reki, Trstu, Gradcu, Zadru, na Dunaju itd. Podrobnosti oblasti še ne povedo.

— **Velikanska podkupovalna in goljufiva afera na Pruskem.** Štiri velike stavbene tvrdke v Frankfurtu ob Odri, Berlinu, Dresdenu in Züllicau-u so osleparile nemški državni in pruski fiskus za 20 milijonov zlatih mark. Podkupovale so železniške uslužbence ter z njihovo pomočjo goljufale državo pri zgradbah. Doslej je aretiran Paul Schmidt, eden najbogatejših mož obmejne marke in deset železniških uslužbencev, mnogo jih pride pa še na vrsto.

— **Žalosten konec pozne ljubezni.** Sedemdesetletni Antonio Monti je bil še pred dvema letoma bogat trgovec v Milanu. Toda prišla je kriza, in Monti je bil kmalu na robu propada. Tik pred polomom pa je pograbil, kar mu je še ostalo ter pobegnil z mlado deklico Maurino Listi in 206.000 lirami na Dunaj. Tu je užival zaljubljeni parček medene tedne, in vsa poizvedovanja policije so bila zaman. Neuspehi oblasti so dali Montiju pogum in vrnil se je, kjer so ga oblasti kmalu zaprli. Vsekakor pa je bil tako kavalirski, da ni hotel povedati, kje se skriva njegova mlada ljubica, ki ga je prav za prav k dejanju zapeljala. Kljub temu pa je doletela te dni tudi njo ista usoda, kakor njenega starega galana.

— **Maščevanje atleta.** Te dni je bil v Purkersdorfu v Avstriji zavratno umorjen sin peka Jos. Zwickel. Kot umora nujno sumljiv je bil aretiran Karl Auman, zidarski pomočnik in atlet-amater na Dunaju in neki njegov prijatelj. Zwickel je imel namreč par dni preje, v nedeljo z Aumanom prepir. Auman se je hvalil z zmagami pri rokoborbah. Nenadoma ga je Zwickel pograbil in položil na tla. Auman se je čutil hudo žaljenega na svoji atletski časti ter je prisegel da se maščuje. Zlezel je ponoči skozi okno, pod katero je narisal njegov tovariš, ki je razmere dobro poznal, križ, pričakal Zwickla za zastorom v njegovi sobi ter ga usmrtil s tremi revolverskimi streli.

— **Kralj tatov in vlomilcev.** Te dni je aretovala pariška policija Poljaka Antona Mantela, ki so ga nazivljali njegovi tovariši v »obršn« kralja tatov in vlomilcev. Načeloval je tolpi poljskih tatov, katerih specialiteta so bili vlomi v prodajalne juvelirjev in izropanja blaganj. Tolpa ima na vesti nad 50 jako izdatnih vlomov.

— **Dve banditki prijeti.** V Chicagu so prijeli dve mladi banditki: 17 letno Mary Andrews in 19-letno Katarino Zarambo. Deklici sta priznali, da sta pomagali oropati več taksikompanij. Držali sta revolverje, dočim so praznili njuni pajdaši šoferjem žepe.

— **Vesel pop okraden od ženske.** Neki beograjski pop, ki rad pije in poje, se je zabaval te dni pri svojem kolegu pozno v noč. Ko jima je končno zmanjkalo vina, se je odmajal proti domu. Ker so ga noge težko nosile, je sedel v bližnjem parku na klop, kjer je zadremal. Proti jutru ga je zbudila mlada pevka, ki se je vračala od svojega »dela«. »Kaj je hčerka moja?« je vprašal pop. »Nič oče«, je odgovorila pevka »ampak zdi se mi, da malo težko hodite. Če hočete, vas povedem jaz. Kar povejte, kje stanujete.« »Vrag si ga vedi«, je repliciral okajeni pop, »no, pa le okleni se me in pelji me po tejle ulici.« Zgodilo se je. Končno je pustila pevka popa pred neko gostilno ter izginila. Kmalu nato pa je opazil pop, da mu je med potjo ukradla listnico z 750 Din. Na policiji ni vedel povedati o pevki drugega, kakor, da je mlada in lepa.

— **Pijan narednik okraden v avtomobilu.** Georg Zakrijevski, narednik pri godbi savske divizijske oblasti v Zagrebu se je vozil te dni z avtomobilom. Med vožnjo mu je ukradel nekdo srebrno uro, vredno 1500 dinarjev. Mož pravi, da je bil pijan in ne ve prav nič, kje in kdaj mu je bila ukradena ura.

— **Podoknica, ki je zahtevala dve človeški žrtvi.** Pomožni notar Farkas v Tolesvi in žandarmerijski stražmojster Pavel Szüss sta dvorila gostilniški blagajničarki Mariji Kovacs. V nedeljo, ko je bil njegov konkurent v službi, se je zabaval notar celo popoldne in ves večer z dekletom. Ponoči je prišel na hudomušno idejo. Šel je z oboževanko pod oročnikovo okno ter hotel prirediti ljubosumnemu žandarju podoknico. Že po prvih akordih je odprl žandar okno ter ustrelil s službeno puško konkurenta in oboževanko, ki sta obležala na mestu mrtva.

— **Eksplozija Dieselovega motorja.** Lastnik hotela »Velebit« v Baški na otoku Krku je imel star motor za proizvajanje elektrike, ki ni več dobro funkcioniral. Poklical je mehanika brata Josipa in Nikolo Ostrogovića, da ga popravita. Mehanika sta bila mnenja, da motorju ne manjka ničesar, zato sta ga spravila s pomočjo dveh hotelskih uslužbencev v pogon. Nenadoma je motor eksplodiral. Drobci so Josipa Ostrogovića ubili, Nikolo pa težko ranili.

— **Radi časti svoje hčere je šel v smrt.** Da je izvršila kaka deklica samomor iz strahu pred sramoto nezakonskega materinstva, se je že večkrat pripetilo, da bi pa šel oče v smrt, ker je postala njegova hči nezakonska mati, se pa še ni dosedaj najbrže slišalo. In vendar se je pripetilo te dni tudi to. Nikola Vujić v Drnovićih (Hercegovina) je begal, ko je porodila njegova hčerka nezakonsko dete, od žalosti in sramote tri dni po planinah, četrti dan pa je skočil v 40 metrov globok prepad ter obležal na mestu mrtev.

Ljubljana.

1— **Slovesen pogreb v Ljubljani in nekaterih doslej v Sloveniji pokopanih italijanskih vojaških oseb** izza svetovne vojske bo v soboto dne 13. junija 1925 iz mrtvašnice pri sv. Krištofu na glavni kolodvor, odkoder se smrtni ostanki prepeljejo v Italijo. Prepeljavo vrši Italija v sporazumu z našo državo. Naše vojaške in civilne oblasti se udeleže slovesnega sprevoda.

1— **Hudobna poškodba tuje lastnine.** Posestniku Valentinu Karotu v Rožni dolini je bilo nedavno polomljenih, oziroma vpognjenih pri vrtni ograji 14 komadov železnih drogov. Škoda znaša 750 dinarjev. Zlikovci so na sledu.

1— **Goljuf.** Josip Reitlmeier, nadkretnik, je naznanil na policiji, da je prišel te dni k njemu na dom v Stari Log, okr. Slov. Bistrica neki nepoznani moški, ki se mu je predstavil za trgovskega potnika. Možakar je dejal, da ima njegova tvrdka prav poceni na prodaj modele, kakršne rabijo šivilje. Na vasi, da je slišal, da ravno Reitlmeierjeva hčerka, ki je šivilja, nima nobenega modela. Reitlmeier se je končno pogodil za tak model na ceno 215 dinarjev ter dal agentu na račun 52 Din. Pri tej priliki mu je pa izvabil neznanec tudi brušeno zrcalo, češ, da je bo nesel v tovarno Špiljak v Ljubljano, ker je bilo na zadnji strani nekoliko odrgnjeno. Goljufije nujno sumljiv je Ludvik S., brezposelni trgovski potnik iz Ljubljane, ki ima na vesti že več takih deliktov.

Ljubljanska porota.

ZADNJI DAN.

POSLEDICA NAGLE JEZE.

Senatu predseduje dr. Papež, votanta sta sodni svetnik Keršič in sodnik Gaber, državni pravdnik dr. Ogoreutz.

Slučaj pravzaprav ne spada pred porotnike, ker nima čisto nič zločinskega na sebi. Obtožena je 17 letna dekla Ivana Bonča iz Zminca nad Škofjo Loko, da je dne 13. decembra lanskega leta med prepirom težko poškodovala Srečka Šinkovca, 16 letnega hlapca, ki služi ž njo vred pri istem gospodarju Janezu Bogataju v Vovčjem. Že večkrat popreje sta se prepirala in prav otročje pretepala, usodnega dne ji je pa hlapec Srečko le malo preveč nagajal. Dekle je pletlo šopke za svoj sobni oltarček in je bilo na delo svojih rok zelo ponosno. Fant ji je pa to zavest ovrgel z izjavo, da šopki niso prav nič lepi in nimajo nikakega izgleda. To je dekle tako ujezilo, prijela jo je »togota«, da je zgrabilo lesenega zajca za izuvanje čevljev ter ga vrglo Šinkovcu, ki se je baš pripognil, da bi pobral svojo kapo, tako nesrečno v glavo, da mu je počilo očesno okno. Nastopilo je močno krvavenje in fant je oslepel na desno oko. V bolnici so mu morali vstaviti umetno stekleno oko.

Porotniki so obe stavljeni jim glavni vprašanji soglasno zanikali, vsled česar je bila Ivana Bonča krivde oproščena. Zagovarjal jo je dr. Gruden.

TATVINE NA GORENJSKEM.

I. SLUČAJ.

Josip Rakovec, 20 letni posestnikov sin iz Besnice pri Kranju, je v družbi dveh neznancev iz Ljubljanske okolice, katerih imen pa ne pozna, vlomil dne 26. XI. preteklega leta na Kuraltovo žago v Kranju in pri tej priliki odpeljal žagarjevo kolo, odnesel prazno ročno blagajno in 6 m dolg gonilni jermen v skupni vrednosti okrog 5000 dinarjev. Dalje so vlomili pri posestniku Primožu Prevodniku, kateremu so odpeljali iz hleva enega koštruna, dve ovci in eno jagnje

in odnesli dve vrvi, posestniku Pavlu Vodniku v Brodeh so pa odnesli nekaj obleke, platna in usnja. Pri Mariji Masteri v Zgornjem Bitnjem so ukradli iz zaklenjene shrambe 75 kg konjske žime in pri Mateužu Počnik v Brodovljah kar cele kose pohištva.

Dolgo časa niso mogli priti predrznim in podjetnim tatovom na sled, dokler se ni lepega dne iz strahu prijavil obtoženec sam, ki pa sicer trdi, da on sam ni kradel in vlamljal, pač pa je medtem, ko sta neznana tovariša kradla pazil, da jih ne bi kdo zalotil, in je razpečaval ukradeno blago po okoliških vaseh. Plen vlomilcev bi bil še večji, da jih niso na par mestih prepodili zvesti psi čuvaji.

Porotniki so odgovorili na vsa vprašanja soglasno da in je bil obtoženi Josip Rakovec obsojen na tri leta težke ječe, v kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 29. oktobra lanskega leta.

II. SLUČAJ.

Pri trgovcu J. L. v Kranju je služil kot vajenec današnji zadnji obtoženec jedva 15-letni Stanko Demšar iz Gorenje vasi. Začetkoma svoje učne dobe pridni in pošteni deček je zašel v slabo tovarišijo dveh pokvarjencev Miheliča in Benedika, ki sta ga nagovarjala in napeljavala k tatvini tako dolgo, da je fant res pričel krasti. Končno so mu prišli na sled, ker je pričelo zmanjkovati vedno več blaga, ki ga je Demšar v družbi svojih pajdašev prodajal in denar zapravil. Vrednost ukradenega blaga znaša nad 15 tisoč dinarjev, gotovine pa je izginilo iz predala tudi za okroglih 1000 dinarjev.

Obtoženec krivdo skesano priznava. Kot priča nastopi pred senatom tudi sedemdesetletni Demšarjev oče, ki pove, da je bil sin doma vedno dober in pošten, kar potrjuje tudi uradno spričevalo o dobrem glasu. Škodo, ki jo je povzročil sin, je oče medtem že poravnal.

Porotniki so na edino glavno vprašanje odgovorili z 8 glasovi da in 4 ne, torej da, nakar je bil Stanko Demšar obsojen na 1 leto težke ječe, v katero se mu všteje preiskovalni zapor.

S to obravnavo se je zaključilo letošnje poletno porotno zasedanje.

R. B.:

Borovniški pekel.

Marsikatera mnogo bolj oddaljena in manj vredna prirodna zanimivost si je pridobila med ljubljanskim občinstvom že dokaj boljši sloves in izkazuje številnejši poset kakor n. pr. znameniti **Borovniški Pekel**, ki nam je takorekoč pred nosom. — Kje tiči krivda? Premalo reklame? Najbrže ni bila to glavna krivda. Bolj verjetno se nam zdi, da je manjkalo doslej pravega, za vse vrste obiskovalcev primernega, neopasnega pota. Splošno se je tožilo, da je dosedanji, »stari« pot čez Hudičev zob (od 2. šuma naravnost navzgor) za premnoge izletnike prestrm in pa da ima to glavno napako, da vodi samo mimo spodnjih dveh šumov, zgornjim trem, dokaj lepšim slapovom pa se — izogne! Marsikdo se je zato vrnil razočaran ali pa si od 2. šuma navzgor sploh ni upal čez Hudičev zob in kajpada potem upravičeno zabavljal: ja ali hodimo v Pekel, da plezamo ali da si ogledamo to znamenito prirodno posebnost v celoti in ne samo na pol!

Vsem tem in takim pritožbam bo upamo sedaj kmalu konec. Prijateljem prirode, osobito izletnikom iz Ljubljane, Vrhnike, Logatca in Cerknice sporočamo, da gradi sedaj Osrednji odbor Slov. Planinskega društva nov, za vse izletnike, torej tudi za deco v spremstvu primeren pot skozi vso romantično reber, mimo vseh šum, neštetih skokov in brzic 300 m navzgor do prvega mlina, odkoder se vrneš potem čez Pokojišče nazaj v Borovnico ali na Vrhniko, na Logatec ali pa lahko podaljšaš izlet čez krasno razgledni Vinji vrh 984 m (ali pod njim po cestici) na Rakek, Cerknico ali pa tudi čez Kožljek in Rakitno v Preserje.

Novi pot, ki je bil pretekli teden strasiran, sedaj nakopavajo, popravile so se markacije (g. Knafeljc), postavijo se dve novi brvi, tudi kažipotne table so v delu. Upati je, da bo vse glavno delo do nedelje t. j. 14. t. m. izgotovljeno in s tem odprta prilika osobito ljubljanskim izletnikom za nov lep prirodni užitek.

Izlet skozi Borovniški Pekel priporočamo izletnikom posebno v spomladi in jeseni ter sploh po večjih nalivih. Borovničani bi storili dobro, ako bi večkrat skozi leto kratko opozorili v časopisih, kedaj so prizori slapov v Peklu najlepši in pa, da pazijo na markacije, kažipotne table ter eventuelne potrebne poprave. — Saj je njih Pekel ob svojem času res občudovanja vredna posebnost, prav svoje vrste, na katero so lahko ponosni.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.
Odgovorni urednik: Železnikar Aleksander.
Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

(4.)

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Na, Mr. Deacon«, se sedaj nasmehne mlada deklica, »saj sem že rekla, da ga vsak otrok lahko ponaredi...«

»Aparat lahko zaprete in zapečatite.«

»Ne, ne, ne pride iz mojih rok. Ali v dveh letih dvajset ton morrisita za sto milijonov dolarjev — ali nič. Priložnost za preizkušnjo dobite vseeno. Moj oče je sestavil tudi poseben avtomobil...«

»Pa menda ne onega, ki je preje vozil preko Hudsona?« pretrga hitro master Artur.

»Prav istega. Gonilna sila je oni drugi kos morrisita, ki tehta 400 gramov, in izvaja torej 400 konjskih sil. V tem avtomobilu napravim v dveh letih pot okoli zemlje.«

»In onih sto ton, kje se pripravljajo te?«

»Cenjena gospoda, tega seveda ne izvesta. Hipoteka je le za zemljo, ne za poslopje — pred odpotovanjem bom uničila samostan z ognjem, in nikar se ne trudite iskati česa v žarečem pepelu, našli ne boste ničesar. Na svidenje čez dve leti! Klanjam se.«

Lahno se prikloni in zapusti sobo.

Kakor uničen sede stari Deacon na stol.

»Uničeni smo, uničeni za vedno!« stoka.

»Da, če je res vse to, vrzimo kar ves petrolej in premog v ogenj,« godrnja master Artur in se obrne proti oknu.

Kmalu se prikaže izza hiš velik, popolnoma zaprt avtomobil, zdrči po bregu navzdol naravnost v vodo in krene proti drugemu bregu.

Deacon zasika, Artur se obrne. Za njim stoji njegov oče. Že sam na sebi železen obraz izraža strašno odločnost.

»Artur — to iznajdbo ji moramo odvzeti — moramo! — To smo dolžni vsemu človeštvu — s premetenostjo ali s silo — in ti si tisti, ki mora to izvesti — ti moraš z njo napraviti pot okoli sveta — ti moraš! — in — ti si se ponašal tolikokrat svojim prijateljem, da se ti ne more zoperstavljati nobena ženska — jaz vem to, slišal sem o tem — torej, pokaži svoje zapeljive umetnosti — če ne gre drugače, se moraš poročiti s to žensko!«

Še dolgo časa sta se pogovarjala o načrtu, s katerim je Artur popolnoma soglašal.

2. Potnik okoli sveta, ki mu nihče ne verjame.

Po cesti, ki drži iz Newarka v Newton, koraka postava, ki bi spadala v divji zahod, ne pa v ta del Amerike, ki je že popolnoma kultiviran, kjer so že tvornice izpodrinile poljedelstvo.

Orjaški in atletski mož, blizu trideset let star, je oblečen v že precej ponošeno lovsko obleko, ki je narejena iz surovo krojenega usnja; iz usnja je tudi oguljen klobuk s širokimi krajci; na nogah ima mokasine, ki ne bi prenesli več dolge hoje, ob strani mu visi lovska torba, na rami pa dvocevka, na kopitu katere se poznajo že odtisi prstov.

Če bi bil ta mož imel le malo sreče, bi bil tako slaven, da bi z zlatom plačali vsako besedo, ki bi jo napisalo njegovo pero. Tako je bilo globetrotter, potepuh, ki ni morda tekel peš v Newton v svojo zabavo, temveč zato, ker ni imel pol dolarja za vlak, imel bi ga kvečjemu, če bi prodal svojo puško.

Natanko pred osmimi leti je korakal Georg Hartung po isti cesti, tedaj pa namenoma opustivši železnico. Ko je prišel čez Hudson je imel še en dolar v žepu, in tega je podaril prvi revni ženski, potem pa odkorakal z isto puško čez ramo, v enaki usnjeni obleki, le da je bila druga in nova.

Potoval je preko Amerike do San Francisca, živeč od gostoljubnosti in lova, za denar ni delal nikdar. Postajati dalje časa na enem kraju ni smel, zakaj hotel je še mnogo izvesti...

Iz San Francisca se je obrnil severno čez Kanado, na ledeni plošči je preplaval Beringovo cesto in dospel v Azijo, potem se je obrnil v južno zapadni smeri v Sibirijo, Mandžurijo in Kino do vzhodne Indije, njen severni del je prepotoval per pedes apostolorum, potem je šel v vzhodno Indijo od Kalkute do Bombaya, nato zopet severneje, čez Beludžistan in Perzijo v Arabijo, preplaval, kakor že prej več rek, tudi Sueški prekop — in nato je še napravil dolgo turo od Kaira do Kaptowna, od severa proti jugu skozi vso Afriko!

Tu se je moral izneveriti svojim mokasinom, ki so imeli kakor obleka, že dosti zaplat, ki jih je napravljal vedno sam; zakaj peš ni mogel v južno Ameriko. Služil je za kurjača do Buenos Airesa.

Od tu je mislil čez Argentinijo na zahodno obalo. Prav nasproti leži Valparaiso. Ampak južno je nekaj mest, in če je prehodil toliko tisoč milj se je z lahkoto odločil za malo daljšo pot. Torej južnozahodno skozi pampe naprej v Chile, in potem po stari Inka-cesti do Paname, čez Meksiko in druge južne države nazaj v New-York. (Dalje prih.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5·—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Absolventinja
dvorazredne trgovske šole išče primernega mesta v pisarni. Gre tudi na deželo in eden do dva meseca brezplačno. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Pridna«.

Kupim
jugoslovanske znamke. Ponudbe z navedbo množine, cene in kakovosti na upravo lista pod: »Znamke«.

Abadie
cigaretni papir zopet stalno na zalogi. A. Lampret, Krekov trg 10.

Trgovski pomočnik
izvežban v manufakturi, išče službe. — Najraje gre na deželo. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Trgovski pomočnik«.

Gospodična
poučuje citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

Službo blagajničarke
išče gospodična, vešča tudi vseh pisarniških del. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Blagajničarka«.

Za 700 Din
mesečno gre vpokojenec, bivši skladiščnik vešč 4 jezikov in vseh pisarniških del kot sluga, inkasant, paznik, nočni čuvaj, skladiščnik ali slično. Cenjene ponudbe prosi na upravo lista pod: »Zanesljiv 700«.

Iščem
mladega gospoda, kateri bi me spremljal na nedeljskih izletih. — Ponudbe na upravo lista pod: »Junij, julij, avgust«.

Trgovski uradnik
perfekten knjigovodja in korespondent z dolgoletno prakso iše primernega mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe pod »Prvovrstna moč« na upravo lista.

Revirni gozdar
z državnim izpitom, 34 letno temeljito vsestransko prakso in prvovrstnimi izpričevali, izvežban tudi v poljedelskem gospodarstvu, ki je vodil samostojno večje revire ter govori slovenski in nemški, želi izpremeniti svojo neodpovedano službo. Ponudbe pod »Revirni gozdar« na upravo lista.

K SEZIJI
Brusila za kose znamke „Swatyn" iz najboljšega brusnega materijala ponuja v preprodajo:
FRANC SWATY
tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov
Maribor, Jugoslavija.

Javna dražba
različnega pohištva, preselitvenega blaga, bakrenih izdelkov in dr. se vrši v soboto 20. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v skladišču „Balkan", Dunajska c. 33. Blago je mogoče ogledati v skladišču vsak dan po 15. jun. od 8—12. in od 2—6. ure.

Oblačilno blago
v ostankih in od kosa kupite vedno dobro in najceneje v
TEKSTILBAZARJU,
LJUBLJANA, Krekov trg štev. 10, prvo nadstropje.
Zunanji naročniki! Pišite po cenik!

„Opeka"
prvovrstne zidake priporoča opekarna
„EMONA" D. D.
v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Prešernovi ulici 3., pritličje.

Damski in dekliški slamniki
po znižanih cenah ravnokar došli!
Oblike damske od Din 70·— do Din 150·—, otroške od Din 50·— do Din 70·- nakiteni od Din 100·- naprej — dokler traja zaloga.
Oglejte si cene v izložbi
MINKA HORVAT, Ljubljana,
Stari trg štev. 21

Najboljši šivalni stroji in kolesa so edino le
Josip Petelinc-a

znamke
GRITZNER, PHŒNIX in ADLER
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. Poštetna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko. Telefon 913 Na malo.

Naročajte in širite „NARODNI DNEVNIK"!

TISKARNA „MERKUR"
TRG. DD. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. ----- Lastna knjigoveznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552